

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

مطالعات برنامه آمایش

استان آذربایجان شرقی

بخش دوم: استنتاج و تحلیل یافته‌ها

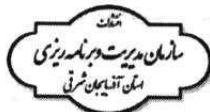
جلد دوم

سازمان فضایی

معاونت توسعه و برنامه‌ریزی

پائیز ۱۴۰۰

مطالعات برنامه آمایش استان آذربایجان شرقی بخش دوم: استنتاج و تحلیل یافته‌ها/ معاونت توسعه و برنامه‌ریزی [سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان آذربایجان شرقی]؛ تهیه و تنظیم محمود اولاد؛ زیر نظر پرویز محمدزاده، علیرضا پورانوری. تبریز: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان آذربایجان شرقی. ۱۴۰۰ -	عنوان و نام پدیدآور:
ج ۲: نقشه (رنگی)، جدول، نمودار (بخشی رنگی).	مشخصات نشر:
دوره: ۶-۲-۹۵۶۷۳-۶۲۲-۹۷۸؛ ج ۱۰: ۹-۱۵-۶۲۲-۷۰۱۵-۰۹-۶؛ ج ۱۱: ۱۱-۶۲۲-۷۰۱۵-۰۹-۶-۹۷۸	مشخصات ظاهری:
فیا	شابک:
کتاب حاضر جلد ۱۰ از مجموعه ۲۶ جلدی کتاب «مطالعات برنامه آمایش استان آذربایجان شرقی» است.	وضعیت فهرست‌نویسی:
ج ۱۰ (چاپ اول: ۱۳۰۰) (فیا).	یادداشت:
آمایش سرزمین -- ایران - آذربایجان شرقی	مندرجات:
Reclamation of land -- Iran -- Azerbaijan, East	موضوع:
عمران منطقه‌ای -- ایران - آذربایجان شرقی	موضوع:
Regional planning -- Iran -- Azerbaijan, East (Province)	موضوع:
آذربایجان شرقی -- اوضاع اقتصادی	موضوع:
Azerbaijan, East (Iran: Province) -- Economic conditions	موضوع:
اولاد، محمود، ۱۳۵۲-	شناسه افزوده:
Oulad, Mahmood	شناسه افزوده:
محمدزاده، پرویز، ۱۳۵۳-	شناسه افزوده:
پورانوری، علیرضا، ۱۳۳۶-	شناسه افزوده:
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان آذربایجان شرقی. معاونت توسعه و برنامه‌ریزی	شناسه افزوده:
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان آذربایجان شرقی	شناسه افزوده:
HT۳۵۳	ردمبندی کنگره:
۶۱۳-۹۵۵۳۲	ردمبندی دیویی:
۵۸۸۸۴۲۹	شماره کتابشناسی ملی:

عنوان: مطالعات برنامه آمایش استان آذربایجان شرقی

بخش دوم: استنتاج و تحلیل یافته‌ها	♦
جلد دهم: سازمان فضایی	♦
زیر نظر: دکتر پرویز محمدزاده/علیرضا پورانوری	♦
تهیه و تنظیم: محمود اولاد	♦
ناشر: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان آذربایجان شرقی	♦
سال انتشار: پائیز ۱۴۰۰	♦
نوبت چاپ: اول	♦
شمارگان: ۱۵۰	♦
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۱۵-۰۸-۹	♦
شابک دوره: ۶-۲-۹۵۶۷۳-۶۲۲-۹۷۸	♦
چاپ: اولدوز	♦
صحافی: اولدوز	♦

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

این کتاب با کاغذ حمایتی چاپ شده است.

فهرست کلی

بخش اول: تحلیل وضعیت و ساختار
جلد اول: تحلیل وضعیت منابع طبیعی و محیط زیست
جلد دوم: تحلیل اجتماعی فرهنگی
جلد سوم: تحلیل ویژگی‌های اقتصادی
جلد چهارم: تحلیل ویژگی‌های زیربنایی
جلد پنجم: تحلیل عرصه‌های فعالیت اقتصاد
جلد ششم: تحلیل اقتصاد کلان استان
جلد هفتم: تحلیل سیاسی-اداری و سازمانی
جلد هشتم: تحلیل ساختار سکونتگاه‌ها
جلد نهم: تحلیل مخاطرات محیطی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
بخش دوم: استنتاج و تحلیل یافته‌ها
جلد دهم: سازمان فضایی
جلد یازدهم: تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید توسعه استان
بخش سوم: تبیین چشم‌انداز و طراحی سناریوهای توسعه فضایی
جلد دوازدهم: تبیین چشم‌انداز و تحلیل اهداف بنیادین
جلد سیزدهم: شناسایی سناریوهای توسعه فضایی استان
جلد چهاردهم: تدوین راهبردهای توسعه استان
بخش چهارم: نظام برنامه‌ریزی و پایش
جلد پانزدهم: تدوین برنامه‌های راهبردی و مدیریت پایش
آلبوم نقشه‌های سند آمایش
خلاصه مدیریتی سند آمایش استان

پیشگفتار

استان آذربایجان شرقی دارای ظرفیت‌ها و مزیت‌های بالقوه بالایی در زمینه‌های مختلف انسانی، طبیعی، جغرافیایی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی است که آن را نسبت به بسیاری از استان‌های کشور متمایز می‌کند، اما فقدان سند آمایش و تقسیم کار ملی بین استان‌ها از یک سو سبب عدم بهره‌گیری مناسب از این مزیت‌ها و قابلیت‌ها برای سطح ملی و استانی شده و از سوی دیگر به عدم توازن‌های منطقه‌ای بین استان‌ها دامن زده است. همچنین عدم توجه به ناهمگونی ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در نواحی مختلف درون استان طی دهه‌های گذشته، رشد ناهمگون این نواحی را در پی داشته است. بی‌توجهی به این عدم تعادل‌ها، دسترسی به اهدافی چون استفاده بهینه از ظرفیت‌ها، حفظ محیط زیست، توزیع متناسب جغرافیایی جمعیت، توزیع متناسب فعالیت‌ها، توزیع ثروت و درآمد و در نهایت رسیدن به توسعه‌ای پایدار را در استان دشوارتر کرده است. از این رو شناخت تفاوت‌های منطقه‌ای و مطالعه ساختارها و عوامل مؤثر بر آن، به منظور رسیدن به توسعه پایدار اجتناب‌ناپذیر است. پرداختن به مطالعات آمایش سرزمین به عنوان ابزاری که به مهندسی تدابیر توسعه در سرزمین می‌پردازد، می‌تواند بستر ساز برون رفت از بسیاری از معضلات مذکور شود.

به رغم اینکه در طی چند دهه گذشته سطح ملی و استانی چندین مرحله مطالعات آمایش سرزمین انجام گرفته ولی این مطالعات هیچ‌گاه به مرحله نهایی تصویب و اجرا نرسیده و در نتیجه در تنظیم برنامه‌ها، تعریف پروژه‌ها و توزیع اعتبارات لحاظ نشده است. در برخی موارد آسیب‌هایی که به علت نبود نگاه برنامه‌ای به سرزمین تحمیل شده، از حد آستانه آن گذشته و همین امر ضرورت توجه به آن را آشکار کرده است. از این رو انجام مطالعات آمایش بر مبنای آینده‌نگاری فضایی منطقه‌ای و توجه به پیشران‌ها و عدم قطعیت‌ها ضروری است، به گونه‌ای که خروجی‌های آن در قالب مناطق برنامه‌ریزی استان و با توجه به برنامه‌ریزی مشارکتی قابلیت اجرا داشته و مدیریت آن امکان‌پذیر شود تا اعتبارات ملی و استانی علاوه بر پیشبرد وظایف حاکمیتی و ایجاد عدالت اجتماعی، از طریق فعال‌سازی بخش خصوصی برای توسعه مناطق مختلف استان در قالب تعادل منطقه محور عمل کند.

در این راستا، استان آذربایجان شرقی همپای سایر استان‌ها و در قالب ساز و کار پیش‌بینی شده در طرح مصوب سند آمایش استان، از سال ۱۳۸۵ نسبت به طراحی و سازماندهی مطالعات سند آمایش استان با بهره‌مندی از توان کارشناسان سازمان در تهیه «وضع موجود» اقدام کرد که حاصل مطالعات وضع موجود در ۶ بخش و ۱۲ جلد منتشر شد. از ابتدای سال ۱۳۹۰ همزمان با ابلاغ شرح خدمات جدید، مرحله دوم مطالعات آمایش و نیز بهنگام‌سازی مرحله نخست از طریق عقد قرارداد با دانشگاه تبریز آغاز شد.

مجموعه گزارش‌های طرح، پس از بازبینی‌های مکرری که توسط کارشناسان محترم سازمان و ناظر محترم طرح و مشارکت دستگاه‌های اجرایی و اعمال نظرات آن‌ها انجام گرفت، به تأیید و تصویب کارگروه آمایش و محیط زیست و نیز شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان رسید.